

RÆLINGEN KOMMUNE

Rådmannskontoret

dok 119

Kultu- og kirke- dep.	
Saksnr. 200605491	Dato: 29.11.06
Kode: Ki-501	Beh.

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep.

0030 OSLO

Deres ref./deres dato:

/

Vår ref.:

2006/1454/KABE

Arkivkode:

C84

Dato:

27.11.2006

Høring: Staten og Den norske kirke

Det vises til departementets høringsbrev av 24. april 2006.

Kommunestyret vedtok i sitt møte 22. november 2006:

- 1 *Alle representantene fyller ut skjemaet fra Kirke- og undervisningsdepartementet og svarene samles hos administrasjonen for oversendelse til departementet.*
- 2 *Rælingen kommunestyre vil anbefale at dagens statskirkeordning, forankret i grunnloven, blir videreført. Kommunestyret vil understreke at dagens ordning har en meget sterk forankring i et overveldende flertall i den norske befolkningen. Dette store flertallet oppfatter dagens ordning som en naturlig og trygg ramme om sine liv.*

Gjennom en klok forvaltning av ordningen framstår Den norske kirke i dag som en god folkekirke preget av vidsyn, roslighet og toleranse. Ordningen med statskirke har sikret at kirken har utvist en positiv progressivitet i forhold til den alminnelige samfunnsutvikling på vesentlige områder.

Rælingen kommunestyre mener det er avgjørende viktig at disse kvalitetene kan videreføres og at kirken fortsatt framstår som og fungerer som en reell folkekirke.

Kommunestyret vil understreke at en videreføring av statskirkeordningen ikke vil være i strid med retten til livssyn- og religionsutøvelse, som også må sikres gjennom lovverket.

- 3 *Dersom dagens ordning videreføres vil det være naturlig at gravferdsforvaltningen og forvaltningen av kirkebygg og annen eiendom i hovedsak forblir som i dag. Uavhengig av hvilken ordning man velger vil kommunestyret understreke at våre mange kirkebygg representerer vesentlige kulturhistoriske verdier, og at staten bør ta et større ansvar for at disse verdiene sikres for fremtiden.*

Dersom sentrale myndigheter etter en vurdering finner å ville gå videre med forslag om avvikling av dagens ordning, vil Rælingen kommunestyre anbefale at spørsmålet avgjøres gjennom en folkeavstemming.

Postadresse:
Postboks 100
2025 Fjerdingby

Besøksadresse:
Bjørnholthagan 6
2008 Fjerdingby

Organisasjonsnr.: 952 540 556
Internett: www.ralingen.kommune.no
E-post: postmottak@ralingen.kommune.no

Telefon: 63 83 51 10
Telefaks: 63 83 52 33

4 Uavhengig av et skille mellom kirke og stat bør det kristne og humanistiske verdigrunnlag gjenspeiles i en ny paragraf i grunnloven.

I henhold til pkt 1 i vedtaket oversendes også spørreskjema besvart av 25 av 35 representanter.

Med hilsen

Kari A. Berg

Kari A. Berg
juridisk rådgiver

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: *Rælingen Kommune.*

Type høringsinstans

- Kommune . *25 av 39 repr.*
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

2. Den norske kirke som statskirke:

- 16 Bør fortsette
- 7 Bør avvikles
- 1 Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- 18 Grunnloven
- 2 Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- 5 Lov om trossamfunn
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- 1 Gjennom medlemsavgift
- 2 Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- 4 Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- 17 Offentlig finansiering uten medlemsavgift
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- 10 Valgordningene bør være som i dag
- 11 Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer
- 4 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- 2 Ingen tillegg
- 4 De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
- 15 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
- 3 Det humanistiske verdigrunnlaget
- 2 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
- 1 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- 3 Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)
- 2 Kommunen
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- 6 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- 4 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
- 11 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
- 2 Vet ikke / ønsker ikke å svare

	RÆLINGEN KOMMUNE Saksframlegg	Arkivkode/-sak: C84 / 2006/1454-3
---	--	---

Saksbehandler: Kari A. Berg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
06/41	Komite for oppvekst	06.11.2006
06/33	Komite for helse og sosial	06.11.2006
06/37	Komite for kultur og nærmiljø	06.11.2006
06/100	Kommunestyret	22.11.2006

Høring: Staten og Den norske kirke

Rådmannen tilrår komiteene å legge saken fram for kommunestyret med følgende innstilling:

Saken fremmes uten innstilling.

Saksprotokoll i Komite for oppvekst - 06.11.2006

Behandling:

Ingen forslag ble fremmet.

Vedtak:

Saksprotokoll i Komite for helse og sosial - 06.11.2006

Behandling:

Halfdan Karlsen fremmet følgende forslag til vedtak:

(Se vedtak)

Votering:

Karlsens forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Saksprotokoll i Komite for kultur og nærmiljø - 06.11.2006**Behandling:**

Skjemaet "Spørsmål til høringsinstansen" ble gjennomgått, og antallet medlemmer knyttet til hvert spørsmål notert etter avstemming.

Vedtak:

Skjema med fordeling av KKNs stemmetall følger saken til kommunestyret.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 22.11.2006**Behandling:**

Saken ble fremmet uten innstilling fra rådmannen.

Forslag fra Arild Rambøl:

Det fortas en avstemming over de 7 høringspunktene og avstemningsresultatet sendes Kultur- og kirke departementet.

Forslag fra Halfdan Karlsen i 3 punkter:

- 1 Statskirken bør avvikles. Det er prinsipielt uholdbart at Staten skal styre kirken, som er en frivillig organisasjon basert på medlemskap. Den norske kirke bør være uavhengig av Staten. Bare på den måten kan det gjennomføres selvbestemmelse og reelt medlemsdemokrati i kirken, på linje med det som er tilfelle i andre trossamfunn.
- 2 Det er prinsipielt uholdbart at Den norske kirke gis grunnlovsmessig forrang foran andre trossamfunn og livssyn. I et flerkulturelt samfunn som det norske bør grunnloven bygge på allmenne humanistiske verdier slik de er nedfelt i FNs menneskerettighetserklæring, ikke henvisninger til et bestemt religiøst syn.
- 3 Den norske kirke bør finansieres gjennom medlemsavgift og statstilskudd på lik linje med andre trossamfunn.

Forslag fra ordfører Terje Granerud:

(se vedtak)

Forslag fra Per Kr. Solbak:
(se vedtak)

Voteringer:

- 1 Forslaget fra Arild Rambøl enstemmig vedtatt.
- 2 De fire første avsnittene i ordfører Terje Graneruds forslag vedtatt med 18 stemmer.
- 3 Forslaget fra Halfdan Karlsen pkt 1 falt mot 18 stemmer.
- 4 Forslaget fra Halfdan Karlsen pkt 2 falt mot 27 stemmer
- 5 Forslaget fra Halfdan Karlsen pkt 3 falt mot 27 stemmer
- 6 Omforent forslag fra ordfører Terje Granerud og Frank Willy Ottesen til pkt 2 i ordførers forslag enstemmig vedtatt.
- 7 Forslaget fra ordfører Terje Granerud pkt 3 enstemmig vedtatt.
- 8 Forslaget fra Per Kr. Solbak enstemmig vedtatt.

Vedtak:

- 1 Alle representantene fyller ut skjemaet fra Kirke- og undervisningsdepartementet og svarene samles hos administrasjonen for oversendelse til departementet.
- 2 Rælingen kommunestyre vil anbefale at dagens statskirkeordning, forankret i grunnloven, blir videreført. Kommunestyret vil understreke at dagens ordning har en meget sterk forankring i et overveldende flertall i den norske befolkningen. Dette store flertallet oppfatter dagens ordning som en naturlig og trygg ramme om sine liv.

Gjennom en klok forvaltning av ordningen framstår Den norske kirke i dag som en god folkekirke preget av vidsyn, roslighet og toleranse. Ordningen med statskirke har sikret at kirken har utvist en positiv progressivitet i forhold til den alminnelige samfunnsutvikling på vesentlige områder.

Rælingen kommunestyre mener det er avgjørende viktig at disse kvalitetene kan videreføres og at kirken fortsatt framstår som og fungerer som en reell folkekirke.

Kommunestyret vil understreke at en videreføring av statskirkeordningen ikke vil være i strid med retten til livssyn- og religionsutøvelse, som også må sikres gjennom lovverket.

- 3 Dersom dagens ordning videreføres vil det være naturlig at gravferdsforvaltningen og forvaltningen av kirkebygg og annen eiendom i hovedsak forblir som i dag. Uavhengig av hvilken ordning man velger vil kommunestyret understreke at våre mange kirkebygg representerer vesentlige kulturhistoriske verdier, og at staten bør ta et større ansvar for at disse verdiene sikres for fremtiden.

Dersom sentrale myndigheter etter en vurdering finner å ville gå videre med forslag om avvikling av dagens ordning, vil Rælingen kommunestyre anbefale at spørsmålet avgjøres gjennom en folkeavstemming.

- 4 Uavhengig av et skille mellom kirke og stat bør det kristne og humanistiske verdigrunnlag gjenspeiles i en ny paragraf i grunnloven.

Vedlegg

- 1 Kap 2 NOU 2006:2 Staten og Den norske kirke (sammendrag)
- 2 Ang. Høring av NOU 2006: 2 - Staten og Den norske kirke
- 3 NOU 2006: 2 Staten og Den norske kirke - høring
- 4 Utfyllt skjema fra komite for kultur og nærmiljø

Saksutredning

1. Innledning

Et bredt sammensatt utvalg med 20 medlemmer har sett på forholdet stat-kirke, og la fram sin innstilling i januar 2006. NOU 2006:2 er sendt på bred høring med frist 1. desember 2006.

NOU 2006:2 er på vel 200 sider, og kan leses på departementets hjemmeside

<http://odin.dep.no/kkd/norsk/dok/hoering/bn.html>

Rådmannen vedlegger sammendraget til sin saksframstilling.

I samråd med ordfører fremmes også saken for alle tre komiteene for kommunestyrebehandling.

Det er ikke gjennomført ikke intern høring i kommunen, men tros- og livssynssamfunn er egne høringsinstanser direkte. Det samme er det kirkelige organer i kommunene.

Brev fra Human-Etisk Forbund til Rælingen kommune er vedlagt (vedlegg 2).

Rådmannen viser også til at det i SNR regi ble arrangert et folkemøte i Lillestrøm kultursenter 20. september som var åpent for alle interesserte.

2. Fremtidig kirkeordning

Innstillingen fra utvalget er ikke enstemmig; et flertall på 18 medlemmer anbefaler at dagens statskirkeordning oppheves og at det etableres en ny kirkeordning. Et flertall på 14 blant disse anbefaler at Den norske kirke organiseres som en lovforankret folkekirke. Et mindretall på 4 blant disse anbefaler at Den norske kirke organiseres som en selvstendig folkekirke. To medlemmer anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innenfor gjeldende grunnlovsbestemmelser.

De tre modellene kan oppsummeres slik:

Kirkeordning	Grunnlovsfestet folkekirke	Lovforankret folkekirke (flertall)	Selvstendig folkekirke
--------------	----------------------------	------------------------------------	------------------------

	(mindretall 2 medl)	18 medl)	(mindretall 4 medl)
Rettslig forankring	Grunnloven	Særlov	Trossamfunnsloven
Øverste myndighet	Kongen i kirkelig statsråd	Kirkemøtet	Kirkemøtet
Utnevning av biskoper og proster	Kongen i kirkelig statsråd (ev bare biskoper)	Kirken står fritt	Kirken står fritt

Rådmannen har ikke begitt seg ut på en drøfting av hvorvidt det er prinsipielt riktig å ha en statskirke i Norge. Rådmannen mener at det politiske miljø selv er best egnet til å utrede dette spørsmålet gjennom diskusjon. Rådmannen mener videre at en oppstilling av for eller mot statskirkeordning blant kommunestyrets representanter har verdi for departementet ved behandling av høringsuttaalelsene.

Rådmannen tror at Kongen i kirkelig statsråd som beslutningsorgan for ansettelse av biskoper har hatt vesentlig betydning hva slags diskusjoner som er ført om kirken de senere år. Gjennom at denne beslutningen har vært underlagt et politisk beslutningsorgan antar rådmannen at diskusjonen om samfunnets og kirkens syn på aktuelle saker som homofili og likestilling har fått en bredere eksponering enn om beslutningene hadde ligget i kirkemøte som øverste organ. Rådmannen tror at den bredden i diskusjonen er en viktig forutsetning for oppslutningen om en Folkekirke og en folkekirke er tjent med at øverste beslutningsorgan har bredere folkelig appell enn Kirkemøtet.

3. Finansiering

For flertallets forslag (en lovforankret folkekirke) anbefaler et flertall på 15 medlemmer at statlige tilskudd (lønn og andre personalkostnader) sammen med kommunale tilskudd (bygging, vedlikehold, forvaltning og drift av kirkebygg) utgjør hovedfinansieringen. Dette forslås kombinert med et mindre medlemsbidrag til å dekke menighetens øvrige virksomhet.

Et mindretall anbefaler at den offentlige bevilgningen i sin helhet kommer fra staten, mens et annet mindretall foreslår hovedfinansiering gjennom medlemsbidrag supplert med offentlige tilskudd til særskilte formål.

Rådmannen mener at et generelt godt prinsipp er at det må være samsvar mellom besluttende myndighet og finansieringsmyndighet. Det kan løses på flere måter. Slik det løses i dag er det Kommunestyret som avgjør omfanget av kirkelig virksomhet i kommunen gjennom tildeling av tilskudd, mens Kirken selv avgjør hvordan virksomheten utøves. Sammenlignet med øvrige deler av samfunnsoppgaver som kommunen finansierer har kommunen mindre mulighet til å kreve konkrete resultater.

Kommunen kunne stille krav om resultater i betydelig større grad enn i dag hvis det ble brukt mer tid på samarbeid med kirken og eventuelt benytte finansielle virkemiddel aktivt for å oppnå resultater.

Det er ikke noen prinsipiell forskjell mellom finansiering av bemanning og drift av eiendommer og er derfor motstander av å skille disse finansielt. I finansieringssammenheng er dette å betrakte som innsatsmidler som samlet sett utgjør Kirkens betydning i lokalsamfunnet.

Det positive ved dagens finansieringsløsning er at den gjør at Kirkens aktivitet prioriteringsmessig blir sett i sammenheng med kommunens oppgaver og tjenester. Dette gjør at det blir sammenheng mellom de lokale behov og hva kirken tilføres av midler for å løse samfunnsoppgaver.

4. Gravferdsforvaltningen

Flertallet på 17/20 mener kommunene må ha ansvaret for gravferdsforvaltningen og begrunner dette med at gravferd er en allmenn oppgave som bør ivaretas av det offentlige. Videre vil det sikre likebehandling av andre tros- og livssynssamfunn.

Forslaget vil innebære at Den norske kirke frigjøres fra en stor og ressurskrevende oppgave. Det kan inngås avtale med kirkelig fellestråd om å overføre ansvaret til disse der det er mest hensiktsmessig.

Mindretallet på 3/20 mener kirkelig fellestråd bør beholde ansvaret.

Forslaget innebærer både økonomiske og arbeidsgiverkonsekvenser for kommunen, selv om det også vil være adgang til å inngå avtaler med kirkelig fellestråd vedr utførelsen av gravferdsforvaltningen. På samme måte kan det inngås avtaler med kommunen om at kommunalt tilsatte utfører oppgavene dersom ansvaret fortsatt skal ligge hos kirken (mindretallets syn).

Uavhengig av hvem som får forvaltningsansvaret, er det også forslag om å innføre et gravferdsfaglig forum som vil ha en rådgivende funksjon i forhold til fellestrådet og kommunen. Dette er imidlertid ikke utredet nærmere mht økonomiske og administrative kostnader.

5. Fredede og verneverdige kirker

Rådmannen har ingen spesielle merknader til dette, men støtter for så vidt viktigheten av å bevare kirkebygg for å forhindre forfall og ødeleggelse av kirkebygg. Rådmannen mener at fredede og verneverdige kirker bør prinsipielt likebehandles ansvars- og beslutningsmessig med andre fredede og verneverdige bygg og kulturminner.

Dersom staten ønsker vedlikehold, standard og omfang på kirkemøte t over det kommunen som finansieringsmyndighet ønsker er det viktig at det her etableres statlige tilskuddsordninger da vedlikehold av kirkebygg kan være svært kostnadskrevende avhengig av behovets omfang, og for at nødvendig vedlikehold av en viss størrelse og omfang skal kunne realiseres.

6. Eiendomsrett til kirker, fond og eiendommer

Utvalgets flertall mener eierforholdet mellom Den norske kirke sentralt og lokalt bør bygge på en videreføring av grunnprinsippet om soknenes eiendomsrett til soknekirker og lokale kirkefond.

Mindretallet anbefaler at det ved endret kirkeordning foretas et samlet bo-oppgjør fordi verdiene er bygget opp av fellesskapet gjennom mange år.

Ved en endret kirkeordning overtar Den norske kirke sentralt de rettslige posisjonene som departementet har i dag i forhold til soknenes eiendomsrett. De fleste kirker i Norge er i dag

eid av soknet, slik at forslaget på dette punkt antas å ikke innebære administrative eller økonomiske konsekvenser av særlig omfang.

Ansvar for finansiering av kirker må henge nøye sammen med om vi ønsker en "lokalkirke" eller om vi ønsker en statskirke. Finansieringsløsningen må gjenspeile dette også i forbindelse med bygging av kirker og være i tråd med finansieringen av virksomheten generelt. Lokalsamfunnsmessig er det fornuftig at utbygging av kirker inngår i prioriteringsdiskusjonen med utbygging av skoler, sykehjem, veier og andre formål. Dette forutsetter imidlertid at det ikke er sentrale lovkrav som automatisk pålegger utbygging av kirker i gitte situasjoner.

7. Avsluttende kommentarer

Avslutningsvis vil rådmannen poengtere at en folkekirke forutsette at alle er likeverdige medlemmer. I så måte er endring av "kirkegård" til mer nøytral betegnelse som "gravlund" eller "gravplass" mer dekkende for at gravplassen også kan benyttes av andre tros- og livssynssamfunn.

Rådmannen fremmer ingen innstilling, og det kan i saken være vel så viktig å være orientert om høringen som høringsuttalelsen.

Rælingen, 17. oktober 2006

Eivind Glemmestad
rådmann